

EMKO

povídka
Vánoce v Nešikově

exkurze
do Berlína

akce
**Polské dny v
Ostravě**

**TÝDEN VĚDY NA
MGO**

ÚVODNÍK

Milí čtenáři eMka, dovoluji mi letos již podruhé vás přivítat na úvodní straně školního časopisu. Jde o číslo předvánoční, chtěla bych vám proto nejdříve popřát krásné Vánoce. Doufám, že vaše svátky budou naplněné pohodou a klidem, po kterém asi po několika rušnějších měsících toužíte. Také vám přeji vše nejlepšího do nového roku 2024.

Co se obsahu časopisu týče, přinášíme čtenářům hned několik zajímavých rozhovorů. Naši redaktoři vyzpovídali vedoucí školní jídelny, novou tvář v pedagogickém sboru nebo spolužačku ukrajinského původu. Hlavní téma tohoto čísla pak tvoří články z Týdne vědy, který proběhl ke konci listopadu, a který přinesl množství různých akcí a přednášek. To však zdaleka není vše, v novém čísle najdete i reportáže z exkurzí do Berlína či Prahy. Jako vždy máme i prostor pro vlastní tvorbu, v tomto čísle naleznete hned několik básní a také povídku. Toto vše, a ještě mnohem více naleznete na následujících stránkách prosincového vydání eMka...

ŠÉFREDAKTORKA

Ema Dančíková
KVIA

OBSAH

Rozhovor s panem profesorem Mutinou Anna Walderová, SB	01
Přednášky z týdne vědy Jan Havlásek, 1.A	02
České zdravotnictví Marie Sládková, 4.A	04
Exkurze do ÚOCHB Adéla Hladíková, KVIA	06
Fyzikální náboj Mgr. Věra Kerlínová, Ph.D.	08
Workshop ČČK Karolína Čapková, KVIA	09
Přednáška v OZO Ostrava Valérie Lokajová, SB	10
Zakončení týdne vědy na GIS day Adéla Hladíková, KVIA	11
Den bez batohů v 1.A Jan Havlásek, 1.A	12
Rozhovor s Veronikou Ivankovou Jan Havlásek	13
Vánoce v Nešikově Emma Justýna Mušalková, SB	18
(Ne)basketbalistky naší školy Anna Hrubá, KVIB	20
Báseň Noc Anonymní tvůrce	21
Polské dny v Ostravě Jan Havlásek, 1.A	22
Exkurze do Berlína Karolína Čapková, KVIA	24
Školní jídelna Adéla Děrgelová, OKTA	27
Báseň Rodina Anonymní tvůrce	30

ROZHOVOR

S PANEM PROFESOREM

MUTINOU

Letos na naší škole přibylo několik nových tváří v řadách profesorského sboru. Jedním z „nováčků“ je i pan profesor Ing. Tomáš Mutina s aprobací z informatiky a matematiky. S panem profesorem jsme si povídali o velké přestávce v týdnu vědy.

Dobrý den pane profesore, ráda bych Vám položila pár otázek pro čtenáře našeho časopisu eMko.

Co Vás přivedlo k rozhodnutí učit právě na naší škole?

Byla to pro mě výzva, protože na školu chodí výběroví studenti, kteří mají zájem o studium a já jim mám co předat. Je to pro mě velký posun.

Jaké jsou Vaše první dojmy?

První dojmy jsou skvělé!

Se kterým kolegou/kolegyní jste se nejvíc spřátelil?

To nejde říct úplně konkrétně, ale nejbliž mám samozřejmě ke kolegům v mém kabinetu a tam si myslím, že máme dobrou partu.

Máte nějaké koníčky?

Kromě učení se ve volném čase věnuji tenisu, který jsem hrál na vrcholové úrovni od 8 let. Zamiloval jsem se do raketového sportu „padel“.

Baví Vás učit víc matematiku nebo informatiku?

Oba předměty půl na půl. Někdy se stane, že hodina není atraktivní pro studenty ani pro mě a to se může stát jak v matematice, tak v informatice. Pak zase přijde období, kdy je látka zajímavá a hodiny pestré.

Co říkáte na naše pekařství? Chodíte tam pravidelně? Máte nějaké oblíbené pečivo?

Dneska jsem si zrovna dal, ale nebylo to vyloženě pečivo. Snídani si připravuji sám, takže v pekařství jsem si v podstatě koupil myslím něco teprve potřetí.

Co je podle Vás na práci učitele nejlepší?

Nejvíc mě baví učení, předávání znalostí a zkušeností, které jsem se naučil nejenom ve škole, ale i v životě. Jsem rád a těší mě, když tyto znalosti a informace mohou předávat dále a vidím, že studenti tyto informace využívají a mají pro ně přínos.

PŘEDNÁŠKY Z TÝDNE VĚDY

Cesta přes překážky k anestezii a intenzivní medicíně

V pondělí 20. 11. 2023 v rámci týdnu věd proběhla přednáška „Cesta přes překážky k anestezii a intenzivní medicíně.“ Přednášku vedl pan MUDr. Jiří Ocelka, který pracuje na oddělení anesteziologie v Nemocnici AGEL Ostrava-Vítkovice. V přednášce nám pan doktor popisoval jeho cestu k anesteziologii a co vlastně jeho práce obnáší.

Přednášku nám zprostředkoval pan profesor Tomáš Adamus.

Kabaret vědy

Proč už dnes nelétají vzducholodě naplněné vodíkem? Proč vlákno rozbité žárovky po pár sekundách shoří? Proč mě nepálí ruka, když mám oheň v dlani?

Na tyto všechny otázky jsme si odpověděli v úterý 21. 11. 2023 v „Kabaretu vědy.“

Bylo to zajímavé představení plné fyzikálně chemických pokusů, které pro nás připravili studenti z VŠB-TUO pod vedením Mgr. Jarmily Černé.

Doprovodem nás poctila p. prof. Petra Stašicová Čejková.

Ostrovní stát Filipíny, Okavango - ráj zvířat

Ve středu 22. 11. 2023 proběhly dvě přednášky: Ostrovní stát Filipíny a Okavango – ráj zvířat. O těchto krásných a zajímavých místech nám vyprávěl vášnivý cestovatel – pan Jiří Tomčík. Dozvěděli jsme se, že pro Filipíny jsou typické „rýžové terasy“ nebo „filipínský rum“. A poté jsme v Okavangu „najezdili“ stovky kilometrů v písku a „potkali“ mnoho druhů antilop, slonů, hrochů, lvů, hyen, stáda buvolů, Jeho cestování bylo inspirativní, každý z nás by se tam rád podíval.

Filipíny: Přednášku nám zprostředkovala p. prof. Alena Tesařová.

Okavango: Přednášku nám zprostředkoval p. prof. Petr Vondráček.

Proč neumíme správně zacházet s penězi

Ve čtvrtek 23. 11. 2023 proběhla přednáška „Proč neumíme správně zacházet s penězi. Přednášku si pro nás připravila paní Ing. Kateřina Kořená, PhD. z EKF VŠB -TUO. Bavili jsme o tom, jaký vliv má na lidi populární „Black Friday“ a jakou šanci promarnilo hodně Čechů během inflace.

Přednášku nám zprostředkoval p. prof. Jiří Honka.

Plevele a užitečné plané rostliny aneb co jsme o kytkách už skoro zapoměli

Ve čtvrtek 23.11. 2023 se konala přednáška „Plevele...“ Poutavou přednášku vedla paní Mgr. Šarka Cimalová, PhD., která je z přírodovědecké fakulty OU. Zajímavé povídání o tajemství a užitečnosti běžných rostlin naší přírody střídala ochutnávka jejich vlastních produktů např. růžový džem, pampeliškový med, kopřivový sirup,... Celou dobu jsme samozřejmě jenom nechutnávali, ale taky jsme se něco dozvěděli. Paní doktorka nás naučila např. techniku, jak se správně jí šípek, tak, abychom si k němu neutvořili nechuť. Přesvědčila nás o tom, že můžeme jíst hodně věcí z přírody a ani o tom nevíme. S plevy totiž souvisí i zajímavé kuchařky, které nás přesvědčí, že plevel není jenom „nežádoucí rostlina na zahradách,“ ale jsou to i rostlinky, které nám budou chutnat.

Nejsou tedy jenom plevele, které škodí zahrádce, ale jsou i takové, které jsou zajímavé a potřebují od nás pozornost.

Přednášku nám zprostředkoval p. prof. Petr Vondráček.

ČESKÉ ZDRAVOTNICTVÍ

Během týdne věd jsem navštívila přednášku paní Evy Ardielli z Báňské s názvem Jak výkonné je české zdravotnictví? A ne náhodou vám připadá název článku podobný názvu přednášky. Nechala jsem se jí totiž inspirovat a pokusila se do tématu ponořit více do hloubky, abyste vy nemuseli:). Takže pokud tě tyhle věci zajímají aspoň stejně jako mě (což není až tak těžké), pokračuj směle v čtení.

Z ČEHO JE FINANCOVÁNO ČESKÉ ZDRAVOTNICTVÍ?

V Česku je zdravotnictví ve velké míře financováno ze zdravotního pojištění (pokrývá 65 % výdajů), dále z jiných veřejných zdrojů (asi 18 % výdajů) a část jsou taky přímé platby občanů a domácností (konkrétně asi 14 % výdajů) – to jsou např. zdravotnické úkony, které nejsou hrazeny zdravotní pojišťovnou (třeba poplatky u zubaře) nebo cestovní pojištění. A co si mám představit pod pojmem veřejné zdroje? Je to část financovaná takřikajíc „z veřejné kapsy“ – tedy tahle část je pokryta hlavně ze státního a krajského rozpočtu.

A KOLIK ZA TO VLASTNĚ UTRATÍME ROČNĚ?

Ročně nás vyjdou výdaje spojené se zdravotnictvím na asi 400-500 mld. Kč, což znamená, že tyto výdaje tvoří asi 20 % výdajů veřejného rozpočtu, přičemž např. do školství a na obranu dáváme podstatně méně – školství tvoří asi 10 % výdajů veřejného rozpočtu a obrana dokonce méně než 2 %. Letos jsou předpokládané výdaje odhadnuty na 471,6 mld. Kč a předpokládané příjmy jsou 464,1 mld. Kč, čímž se zase o trochu více zadlužíme oproti minulému roku (Minulý rok byl deficit asi 2,3 mld. Kč.). Co nikoho asi nepřekvapí je fakt, že v posledních letech nám výdaje na zdravotnictví nejvíce narostly během covidu, a to na více než 520 mld. Kč.

A PROČ TO U NÁS VŮBEC FUNGUJE TAK, JAK TO (NE)FUNKUJE?

Většina světových zdravotnických systémů je postavena na určitém modelu, který si každá země může upravit podle sebe. U nás vycházíme z Bismarckova modelu, který je pojmenován podle prvního německého kancléře Otty von Bismarcka. Ten se v 19. století zasloužil o vznik prvního modelu zdravotnictví v rámci celé Evropy a jelikož nám bylo Německo historicky docela blízké, převzali jsme také Bismarckův model.

BISMARCKŮV MODEL

Tento model je postaven na principu solidarity a rovnosti. V praxi to vypadá tak, že každý občan povinně přispívá do společného rozpočtu (u nás např. skrze všeobecné zdravotní pojištění), ale zároveň je mu státem automaticky garantovaná zdravotní péče. Výhodou je tedy přístup ke zdravotní péči pro každého a vysoká kvalita zdravotní péče. Nevýhodou můžou být velké administrativní náklady (chod pojišťoven, velký počet administrativního personálu, ...) a také vysoké náklady (stále jsou však nižší než u tržního modelu zdravotnictví). Jde o jeden ze složitějších modelů, který se uplatňuje kromě ČR také v Německu, Belgii, Francii, Lucembursku atd. Často však v kombinaci s jinými modely.

PŘEDNÁŠKA Z TÝDNE VĚDY

TRŽNÍ MODEL

Jak napovídá název, model je založen na tržních principech. Stát zasahuje do zdravotnictví co nejméně a snaží se zajistit konkurenci. Dále zde nevyužívají veřejného, ale soukromého pojištění, které není povinné. Lidé si ho zajišťují buď sami, nebo jim ho zařizuje zaměstnavatel. Časté jsou vysoké náklady na zdravotní péči, na rozdíl od ČR jde však mnohem více peněz do vědy a výzkumu. Tento model se uplatňuje v USA, Filipínách, Ghaně ale i v Evropě – konkrétně ve Švýcarsku.

BEVERIDGEOVSKÝ MODEL

Je to model uplatňující se ve Spojeném království, Švédsku, Norsku a Španělsku a je založen na hrazení zdravotnické péče z veřejných prostředků a daní. Stejně jako v Česku je systém založen na rovnosti a funguje bezplatný přístup všech občanů ke zdravotní péči. Má to ale i své nevýhody a jednou z nich je, že si pacienti nemůžou vybrat, kde se nechají ošetřit.

ZPĚT DO ČESKA. JAK JSME NA TOM OPROTI JINÝM STATŮM?

Měřit kvalitu zdravotnictví je docela složité, protože výsledky jsou ovlivněny mnoha faktory – mezi důležité můžeme řadit např. výkonnost zdravotnictví, zdraví populace, kvalitu péče, produktivitu práce, ale taky délku života, úmrtnost apod. Pojdme se tedy kouknout na to, co se říká o našem zdravotnictví a říct si, jak to je doopravdy.

Málo investujeme do zdravotnictví.

Do té doby, než se k nám dostal covid, jsme do zdravotnictví pravidelně investovali okolo 7,6 % HDP, ale v roce 2021 to bylo už 9,5 % HDP. Průměr v EU je 9,6 % HDP a tedy záleží, s jakými zeměmi se porovnáváme. V porovnání s těmi vyspělejšími dáváme z dlouhodobého hlediska do zdravotnictví méně, než bychom mohli. Například Německo investuje do zdravotnictví dlouhodobě více než my, ale oproti nám má taky vyšší HDP, takže si to může dovolit.

Máme málo zdravotníků.

Ačkoli to z naší české bubliny může vypadat, že jsme na tom s počty zdravotníků hodně špatně, ve skutečnosti to není až tak žhavé, jak se nám zdá. Trend odcházení za lepšími platy se projevuje napříč celou Evropou, proto od nás odchází lékaři na Západ, ale zároveň přichází jiní z Východu. Navíc jsme v počtu zdravotníků v rámci EU nadprůměrní. Stále se ale máme v čem zlepšovat.

Věcí, které se dají zlepšovat na českém zdravotnictví je pořád spousta – v poslední době se hodně mluví o přesčasech lékařů, ale jsou tu samozřejmě i jiné problémy. Kdybych se chtěla rozepsat o všech, tak by tenhle článek ani neměl konec, takže vás už nebudu trápit:). Kdyby vás náhodou zajímala podobná témata, tak doporučuju sledovat stránky Českého statistického úřadu, Institutu pro politiku a společnost nebo číst Hospodářské noviny.

EXKURZE DO ÚOCHB

EXKURZE

Celá výprava se začíná odehrávat ještě před rozbřeskem, konkrétně v půl šesté ráno, kdy celá naše skvadra v čele s Panem profesorem Adamusem a Paní profesorkou Rašovskou vyrazila směr Praha, hlavní nádraží, a to s jedním jediným cílem - absolvovat celkem pět přednášek v rámci Dne otevřených dveří Akademie věd ČR na ÚOCHB (Ústav organické chemie a biochemie).

Naštěstí pro nás se to ráno známé úsloví ČD – čekám dlouho nenaplnilo, tudíž jsme si mohli ušetřit láteření na mraze a rovnou nastoupit do vlaku s tím, že ještě před devátou hodinou ranní nás vlak vyplivl na hlaváku v Praze a celou výpravu, jako Ostraváky, čekala druhá výzva dne - pražské metro. Tam už byl transport o něco krkolomnější a neobešel se bez menších komplikací, ale na Flemingovo náměstí před ÚOCHB nakonec všichni členové výpravy dorazili živí a zdraví. Dorazili jsme dokonce dříve, než bylo v plánu, což sebou neslo i to, že jsme do ústavu nebyli vpuštěni a museli jsme dle slov Paní profesorky Rašovské “chytat pražské ranní sluníčko” před vchodem do ústavu a čekat na oficiální otevření.

Veškeré naše chemicko-biologické putování tedy začalo přednáškou nesoucí název: Viry, poznej svého nepřítele. Přednáška probíhala v útulné místnosti plné zkumavek, nedokončených výpočtů, Petriho misek a společnost nám dělalo i několik vědců, tudíž jsme si přednášku náramně užili. Této skutečnosti napomáhal i fakt, že hned ve vedlejší místnosti přechovávají výzkumníci životu nebezpečné viry, což jen podpořilo naši zvědavost během přednášky. Jak jsem již zmiňovala, času opravdu nebylo na rozdávání, takže v samém největším zápalu debaty o virech jsme byli bez milosti vyhnáni na mráz. A to doslova, protože abychom se dostali na další přednášku, bylo nutno jít venkem. Během další přednášky nám vědci objasnili, jak je to s DNA a jak může přispět v medicínském výzkumu. Během přednášky se k nám dostala třeba i informace, že v ústavu si někdy kolegové navzájem prohazují zkumavky a velice se baví nad zmatením svých spolupracovníků. Ujistili nás ale, že toto se děje ve vši bezpečnosti a tak, aby to nijak fatálně neohrozilo výzkum.

Třetí neboli poslední dopolední přednáška, se nekonala nikde jinde než v úplně nejvyšším patře ústavu. Tam na nás čekali pracovníci Národního institutu virologie a bakteriologie. Přednáška obsahovala jakýsi stručný průlet virovými a bakteriálními onemocněními, ale například jsme se dozvěděli i to, jak se tvoří statistika nebo predikce chřipkových epidemií. Po konci přednášky jsme se všichni rozprchlí po Dejvicích, abychom si do sytosti užili pauzu na oběd.

V rámci odpoledního bloku nám zbývaly už jen dvě přednášky a my, naplnění novou energií hned vyrazili na první z nich. No, ono se nejednalo tak úplně o přednášku, šlo totiž o představení virtuální reality, ve které jsme si mohli poskládat DNA hřívy jednorozce a definovat tak její barvu. Tuhle „přednášku“ jsme dokonce stihli o něco dříve, než bylo v plánu, takže nás ještě naše paní průvodkyně vzala na střechu ústavu a nám se tak naskytl pohled na „stověžatou“ z výšky, což bylo velice estetické. Bohužel, na střeše foukal vítr a všem začala být zima, takže všichni uvítali, že už nastal čas na poslední přednášku: Nanočástice pro diagnostiku.

EXKURZE

V poslední přednášce nám pracovníci nanočásticového oddělení odtajnil, jak pomocí tzv. nanodiamantů odhalují karcinogenní lymfomy, nebo co to znamená, že jsou nanodiamanty „fotoluminiscentní“. Momentálně ale výzkum probíhá pouze na zvířatech a nikdo zatím netuší, kdy, nebo jestli vůbec, budeme někdy schopni aplikovat ho u lidí.

S tímto pozitivním nádechem skončila poslední přednáška a my mohli vyrazit zpátky do Ostravy. Abychom ale z Prahy taky něco měli, rozhodli paní profesorka s panem profesorem, že půjdeme pěšky starým městem. Až na Karlově mostě jsme si bohužel uvědomili, že to možná nebyl až tolik rozumný nápad, neb do odjezdu vlaku zbývalo třicet minut a navigace hlásila ještě čtyřicet minut cesty. Naštěstí jsme se technikou nenechali zmást a na hlavním nádraží stála celá výprava dokonce deset minut před odjezdem vlaku, a ještě před osmou hodinou večerní všichni členové exkurze byli v pořádku doma zpátky v Ostravě. Za celou exkurzi chceme tímto článkem zároveň poděkovat paní profesorce Rašovské, panu profesoru Adamusovi a paní profesorce Kerlínové za zorganizování celé exkurze a už teď se těšíme na příští akce.

Mezinárodní soutěž

FYZIKÁLNÍ NÁBOJ 2023

Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava 3. 11. 2023

O soutěži

Fyzikální Náboj je mezinárodní soutěž v rychlostním řešení fyzikálních úloh. Vítězem se stává tým, který jich za dvě hodiny vyřeší co nejvíce. Fyzikální úlohy pokrývají široký záběr fyziky, přičemž náročnost úloh se postupně zvyšuje. Soutěžící musí při řešení úloh prokázat i jistou dávku vynalézavosti, protože náplň soutěže nespočívá v pouhém dosažení fyzikálních veličin do vztahu a jejich výpočtu.

Soutěž se koná mezinárodně od roku 2015. To dává soutěžícím týmům z České republiky, Slovenska, Polska, Maďarska a Španělska unikátní příležitost porovnat si svoje schopnosti a vědomosti se svými vrstevníky z různých zemí.

Tým reprezentující Matiční gymnázium

Jakub Blabla, Ondřej Číž, Dominik Kalouda, Jonáš Michálek a Ondřej Nečas (všichni z OKTB)

Výsledky soutěže

Celkový počet týmů: 163
umístění našeho týmu: 88. místo
mezinárodně, 30. místo v rámci ČR
Blahopřejeme!

WORKSHOP ČESKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE

V pondělí 20. listopadu se na naší škole konal workshop Českého Červeného Kříže. Ten probíhal tak, že jsme se hned na začátku rozdělili na dvě stejné skupinky. Jedna šla na školní dvorek a druhá zůstala uvnitř se cvičnými figurínami. U nich jsme se krom postupu v případě bezvědomí naučili i masáž srdce. Když jsme se všichni vystřídali u figurín, bylo na čase se vyměnit. Zamířili jsme tudíž ven k sanitce, kde nás čekal záchranář. Ten nás provedl interiérem a vysvětlil, jaký komponent k čemu použít. Mluvili jsme i o různých situacích, které mohou nastat, dozvěděli jsme se hodně důležitých a zajímavých věcí. Třeba nám pán ukázal jak zacházet s defibrilátorem, popřípadě co máme udělat, abychom se k němu vůbec dostali. Určitě bych akci doporučila nejen těm, kteří se o dané téma zajímají, ale každému, protože se za hodinu naučíte jak třeba zachránit život, nebo co s vámi dělají, když skončíte v sanitce.

PŘEDNÁŠKA V OZO OSTRAVA

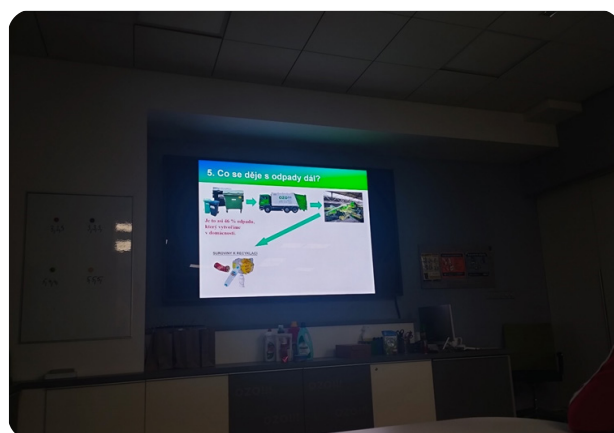
Stejně tak jako každý rok, byla i tento rok v týdnu vědy spousta zajímavých přednášek. A jedna z nich se konala 21. listopadu v OZU pro celou sekundu B.

Když jsme přijeli na místo, procházeli jsme částí budovy OZA a už v této části bylo poměrně hodně míst s tříděným odpadem.

Poté, co celá třída vstoupila do takového menšího sálu, začal program. Sedli jsme si před celkem velkou obrazovku, na které se odehrávala prezentace.

Nejdříve se nám zaměstnankyně OZA představila, spustila prezentaci a začala mluvit o tom, co vlastně OZO je a podrobněji nám vysvětlila čím se OZO zabývá.

Kdybych to mohla rozdělit na dvě části, tak v první jsme se bavili spíše o skládkách nebo o tom, kolik je celkem v Ostravě popelnic. Taky se nás zaměstnankyně ptala na různé otázky, jako například co do které popelnice patří a co nepatří. Musím uznat, že spousta informací pro nás bylo nových.

Druhá část byla pro mě zábavnější, protože nám paní říkala o tom, co se s konkrétním odpadem stane po recyklaci. Například, že jeden papír se může 5 krát až 7 krát znovu použít, nebo že výplň do polštářů je opakovaně recyklovaný plast.

Na závěr přišla naše aktivní práce - dostali jsme test, který měl prověřit, zda jsme celou dobu dávali pozor. Test až tak těžký nebyl, protože byl ve formě a) a b), ale jednotlivé otázky zas až tak jednoduché nebyly. Za správné vyplnění testu nejlepší dostali ceny v podobě malinkých popelnic jako stojánek na tužky, OZO propisku jako dárek na památku nakonec dostal každý.

Celá akce byla moc příjemná, i když někteří doufali, že uvidíme i to, jak v OZU s odpady pracují. V každém případě jsme si to všichni užili.

ZAKONČENÍ TÝDNE VĚDY NA GIS DAY

Poslední den týdne vědy strávily první ročníky na Přírodovědné fakultě OU na tzv. GIS day. Na samém začátku celé akce byly pro třídy KVIA, KVIB a 1.A připraveny dvě přednášky, jež měly studenty seznámit s portálem GIS, jehož hlavní devízou jsou geodata a geoinformace. První přednáška cílila spíše na teoretickou stránku věci, od toho, jak se nazývají jednotlivé prvky, kterými se geodata zaznamenávají, po vysvětlení barevného značení map GISu. Druhá přednáška se o dost více zabývala praktičností databáze, konkrétně dálkovým průzkumem Země. Studenti měli šanci vidět kolik satelitů a družic obíhá kolem Země a jaké jsou úlohy těch nejdůležitějších, nebo se učili rozpoznávat, co jednotlivé snímky družic zobrazují.

V následující části programu následovaly dva workshopy a vyplňování geografického kvízu: v prvním workshopu se KVIA naučila barevně rozlišovat různé krajinné typy České republiky, zatímco ve druhém se KVIB seznámila se softwarem Google Earth, společně se zaznamenáváním zadaných poloh do aplikace pomocí umělé inteligence, mezitím, co 1.A vyplňovala test, jehož otázky byly rozmístěny po celé fakultě a týkaly se jak obecných znalostí ze zeměpisu, tak znalostí, jež studenti nabyli právě na dnešních přednáškách. Na veškeré aktivity byl vyhrazen čas, aby se všechny třídy prostrídaly a vyzkoušely si vše. Největším hitem celého dne se ale rozhodně stalo pískoviště, které pomocí projekce zobrazovalo vrstevnice a povrchové nerovnosti a můžete si v něm vymodelovat třeba i sopku. Není divu, že právě u něj se zastavilo nejvíce studentů i profesorů.

Celý den tak už zbývalo jen zakončit odevzdáním záznamových archů s vyplněnými odpověďmi všech tříd s příslibem odměny pro tým s nejvíce správnými odpověďmi.

DEN BEZ BATOHŮ V 1.A

V úterý 22.11.2023 třída 1.A podpořila „Den bez batohů“

Na fotce můžete vidět jen pár „dobrovolníků“, kteří se nechali vyfotit, ale jinak účast v naší třídě byla hojná. Tento a mnoho dalších projektů zajišťuje firma „Schools United.“ Hlavní myšlenkou této firmy je „sblížení lidí na školách. Chtějí, aby žáci byli hrdi na svou školu. Tvoří proto také e-shopy. Mimo jiné, tato firma na naší škole provozuje e-shop, ve kterém je vždycky možnost jedenkrát za rok si koupit oblečení a různé doplňky s logem školy. Pokud chcete vědět více informací o projektech a firmě, běžte na webovou stránku: www.schoolsunited.cz.

DEN BEZ BATOHU
Přines si učebnice a pomůcky v čemkoliv jiném než batohu:
úterý 21. listopadu

- Co třeba přebídná popelnice?
- Starostka je nášim školám!
- Dobře si uči! I malý gril na kolečkách.
- A co třeba stará krabice na prach?
- Nebo třeba box od šav?
- Pro všechny příležitosti si můžeme rekonstruovat dům.
- Čím originálnější nápad, tím lépe! Těšíme se.

Fandíme hrdým školám!
Náš svůj den má na Instagram, a to je @schoolsunited.cz. Tak tohle den přines! Na všech školách v České i na Slovensku.

HRDÁ ŠKOLA 2023 2024
hrdaskola.cz schoolsunited schoolsunited modální partner

Schools United
Est. 2013

Schools United
Est. 2013

ROZHOVOR

S VERONIKOU IVANKOVOU

Veronika Ivanková

Je hrdou studentkou třídy 1. A. na Matičním gymnáziu. Pochází z Ukrajiny a před rokem a půl se přistěhovala k nám do České republiky. Studium je pro ni však zásadně odlišné, protože každý den používá úplně jiný jazyk, než na který byla zvyklá.

Verča je chytrá, snaživá a velmi nadaná studentka, která dokázala, že za rok a půl se dá naučit češtinu na úroveň B1 a složit zkoušky, což je neskutečný výkon, za tak krátkou dobu. Musí být pro ni velmi obtížné ocitnout se najednou v cizí zemi, mluvit každý den jiným jazykem, učit se v jiném jazyce... Já si to opravdu nedokážu představit, že bych musel něco takového podstoupit. Verču v tomto velmi obdivuji, držím ji palce!

Ted' už tu v dnešním rozhovoru vítám Veroniku Ivankovou. Ahoj, Verčo, prosím, představ se nám:

Ahoj, jmenuji se Veronika a je mi 16 let. Pocházím z Ukrajiny a mé rodné město je Yenakijeve. Do České republiky jsem se přestěhovala z města Slavjansk.

Marta

Máš nějaké oblíbené koníčky?

Ano, malování, kreslení, poslouchat hudbu a dívat se na filmy a seriály.

Pověz nám něco o tvé rodině.

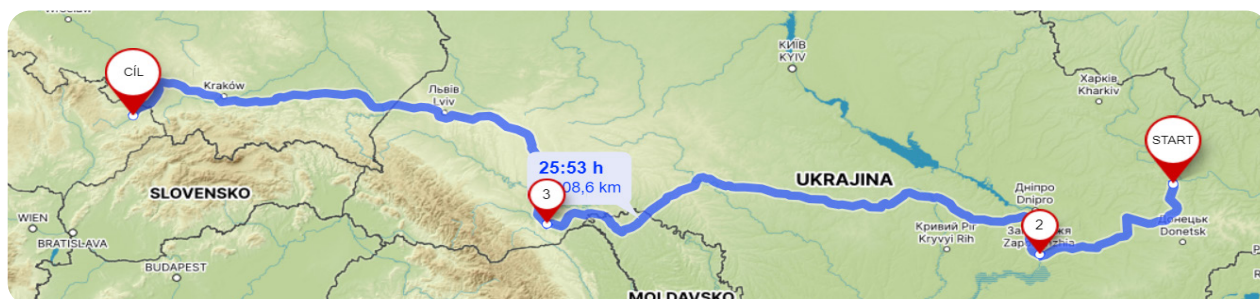
Mám maminku, tatínka a psa. Tatínek pracuje v Dopravním podniku Ostrava jako řidič autobusu a maminka chodí na kurzy češtiny (úroveň A2). Náš pejsek se jmenuje „Marta.“ Na její jméno se váže krátký příběh. Martu jsme našli na ulici, bylo to v březnu. Rusky se řekne březen „Mart“. Protože jsme ji našli v březnu (tedy v Martě), pojmenovali jsme ji „Marta.“

ROZHOVOR

Ted se přesuneme na válečné téma. Verčo, jak ses dozvěděla, že probíhá válka? Jak probíhal tvůj přesun z Ukrajiny, kdy jsi opustila svou rodnou zemi?

Na začátku války v televizi byly zprávy a upozornění, že si máme zabalit základní věci jako je (pas, hygienické potřeby, peníze). 24. února jsem se probudila a slyšela jsem tanky, letadla, stíhačky, prostě veškerou ozbrojenou techniku z Ruska. Na chvíli jsme zůstali, ale poté jsme opustili náš domov (doněcká oblast – město Slavjansk) a odjeli jsme do klidnější oblasti, kde nehrozilo tak velké nebezpečí (záporožská oblast). V té záporožské oblasti jsme byli jenom jednu noc. Přespali jsme v nějakém domě, který vůbec nebyl zateplený, byla mi zima, takže jsem spala i v bundě. Pak jsme nevěděli kam dál, nakonec jsme pokračovali do černěcké oblasti, kde jsme zůstali 3 měsíce. Po 3 měsících jsme se vydali do Česka přes Polsko. V Polsku jsme nezastavovali, za celý den jsme to ujeli až do Ostravy.

Kde jsi na Ukrajině bydlela? Bydlela jsi v rodinném domě nebo v bytě?

Na Ukrajině v městě Slavjansk jsem bydlela v panelovém domě, bydlela jsem tam s rodiči a s Martou.

Co bylo na tvém bývalém městě zajímavého?

Krásná příroda, moc hezké lesy, jezera, řeky. Je tam toho hodně na vidění. Blízko našeho města se nachází „Národní přírodní park Svaté hory.“

Slavjanskij resort (Slavkurort) - je léčebné středisko a regionální krajinný park u města Slavjansk v Doněcké oblasti

Svatohorská lávra - NP Svatá hora - Svatohorský klášter svatého nanebevzetí Bohorodičky

ROZHOVOR

Do Česka jste se přistěhovali všichni z rodiny nebo někdo zůstal na Ukrajině?

Přistěhovali jsme se všichni, tatínek se taky s námi přistěhoval do Ostravy, protože měl zdravotní důvody, a proto se na něj nevztahovala povinná mobilizace.

Proč jste si vybrali na bydlení zrovna Ostravu?

Protože tady máme rodinu. Mám tu sestřenici, bydlela tu 8 let.

Znáš v Ostravě nějaké svoje kamarády z Ukrajiny, kteří se stěhovali stejně jako ty do Česka?

Mám tady svoji rodinu, mám tady kamarádku, která se přistěhovala také z Ukrajiny, z Mariupole. Moje sestřenice tam taky bydlela.

Jak se ti líbí v Ostrava? Jak celkově hodnotíš Českou republiku? Navštívila jsi i jiná města?

Pozitiva: Líbí se mi tu příroda, kultura, architektura.

Negativa: Diskriminace v práci - trochu diskriminace v práci a hlavně v platech. Moje maminka nedávno pracovala v jedné nejmenované firmě, kde dostávala minimální mzdu, ale čeští zaměstnanci měli třeba i o polovinu více. Byla to práce, kde třídili balíky. Nebylo k tomu zapotřebí umět češtinu. Ale i tak za stejnou odvedenou práci dostávala nejen moje maminka nižší plat, ale bylo to stejné u všech ukrajinských kolegů.

Je Slavjansk úplně jiné město než Ostrava?

Určitě je rozdíl v dopravě a všeobecně lidnatosti Ostravy, protože Slavjansk má méně obyvatel, a je to spíše takové poklidné městečko. Je to něco jako menší Ostrava.

Jaký je rozdíl mezi Českem a Ukrajinou?

Za mě jenom to, že Česko má méně obyvatel než Ukrajina. Jinak je to vyrovnané.

Kde jsi všude byla v České republice? V jakých městech?

Zatím jsem navštívila jenom Prahu a Opavu, ale do budoucna určitě plánuji navštívit více měst.

Jak se ti líbí škola? Jak na tebe působí? Jaké jsou tvé oblíbené předměty ve škole? Které předměty nemáš ráda? V jaké třídě jsi studovala na Ukrajině? A proč sis vlastně vybrala Matiční gymnázium?

Mě se tady na gymnáziu hodně líbí, akorát je to trochu pro mě náročnější. Znáám češtinu na nějaké úrovni, ale neznám všechny slovíčka. Nejvíc mi dělají problém odborné pojmy např. v biologii, chemii, zeměpise atd. Je to pro mě novinka ty slova.

ROZHOVOR

Můj oblíbený předmět je matematika, chemie a nemám ráda IKT a fyziku.

Na Ukrajině jsem chodila do konce 9. třídy, 9. třídu jsem ještě na Ukrajině ukončila on-line, ale v Česku jsem ještě studovala celou 9. třídu na základní škole v Porubě.

Matiční gymnázium jsem si vybrala proto, že se mi líbilo, a dokonce moje sestřenice tu studovala.

Chodíš tady ve škole do nějakého kroužku?

Ano, chodím zde na škole na doučování chemie a češtiny. Teď aktuálně tady na škole nemám žádný kroužek, ale do budoucna plánuji navštěvovat zdravotnický kroužek.

Jak to zvládáš s češtinou? Určitě pro Tebe nebylo snadné se ze dne na den učit jiný jazyk a ocitnout se v jiné zemi. Je pro Tebe český jazyk těžší než ukrajinština? Chodíš na nějaké doučování nebo kurzy češtiny? Rozumíš češtině? Dělá ti větší problém psaní nebo mluvení?

Čeština je samozřejmě pro mě trochu těžší než ukrajinština, ale dá se to. Angličtina je pro mě těžší, protože jsem měla jiné podmínky na výuku, než vy tady v Česku.

Zlepšila jsem se hodně v češtině, protože jsem ukončila kurzy češtiny na úrovni A1 – A2 a mám certifikát B1. Největší problém mám se psaním, protože největší problém mi dělá gramatika.

Jak to máš v ostatních předmětech? Dělá Ti problém rozumět testům nebo výkladu?

Obecně chápu, co probíráme v hodině, ale někdy nepochopím, co zrovna to slovo znamená. Stalo se mi někdy, že jsem seděla, poslouchala profesora, ale nevěděla jsem, o čem mluvím, protože zrovna to slovo znamenalo v ukrajinštině úplně něco jiného. Proto jsem se naučila používat překladač.

Ale u testů to je ještě zajímavější. Já rozumím otázce. Víím, jaká je správná odpověď na otázku v ukrajinštině, ale dělám mi problém odpovědět na tu otázku v češtině. Takže já mám tu odpověď napsanou správně v ukrajinštině, ale ne v češtině, a to se počítá, bohužel jako chyba. Pro mě by bylo nejlepší, kdyby mi učitelé navrhli, že bych nemusela psát písemný test, ale místo toho by mě vyzkoušeli ústně. Protože, toto je varianta, kdy já dokážu o tom mluvit a odpovědět správně.

Jsou profesori vstřícní, když něčemu nerozumíš? Popř. pomáhají Ti spolužáci nebo učitelé? Co říkáš na kolektiv ve třídě? Vycházíš se spolužáky? Jak celkově hodnotíš kantory (učitele) na škole?

Někteří učitelé mi samozřejmě pomáhají, ale hlavně mi taky pomáhají spolužáci. Hodně mi pomáhají. Kdykoliv je požádám, oni mi pomůžou. Kolektiv ve třídě je super. Kantoři na této škole jsou super, ale často vídám 2 typy učitelů. 1. typ jsou učitelé, kteří se mi snaží pomoci, rádi mi cokoliv vysvětlí. Ale pak je tu druhý typ učitelů, a ti dělají, že vůbec neexistují.

ROZHOVOR

Je nějaký velký rozdíl mezi ukrajinským a českým školstvím?

Na Ukrajině máme 1 školu (budovu) ve které studujeme 1-11. třídu a pak jdeme studovat na univerzitu. Je to gymnázium a základní škola dohromady. V 11. třídě si uděláme maturitu. Do 9. třídy, stejně jako u vás, je to povinná školní docházka. Na konci 9. třídy mohou někteří opustit školu a jít studovat nějaký obor na jiné SŠ. Kdo chce na gymnázium, zůstává na stejné škole, ve které chodil až do 9. třídy a jen pokračuje až do 11. třídy.

Je velký rozdíl ve výuce angličtiny v Česku a na Ukrajině. Angličtina v mé bývalé škole byla taková hodně stručná, učili jsme se slovíčka, četli, poslouchali, psali a nikdy jsme nemluvili. Angličtina je brána na Ukrajině jako 3. jazyk. Protože jinak ruština byla u nás jako 2. jazyk, učila se až do začátku války, poté už ne. A učili jsme se ruštinu, protože je to jazyk, který je blízky našemu státu a používal se všude kolem nás, zato angličtinu u nás nikdo nikde nepoužíval. V 5. třídě jsme dostali nabídku, jestli chceme dále pokračovat s ruštinou nebo se chceme učit jiný jazyk – tedy němčinu, francouzštinu a i španělštinu.

Jaká vidíš pozitiva a negativa českého školství?

U českého: Všechno jde pomalu, nemáte hodně domácích úkolů, je trochu více času na studium, třeba teď mám hodně času na studium jazyků, což jsem na Ukrajině neměla.

U ukrajinského: Po každé hodině jsme vždy pravidelně dostávali hodně úkolů a ani nebyl čas na učení. Tady v Česku ho mám.

Plánuješ do budoucna zůstat v Česku? Nebo se chceš po nějaké době odstěhovat?

Budu určitě studovat vysokou školu v Česku a po studiu pak uvidím. Možná budu bydlet a pracovat v zahraničí. Uvidím. Je hodně příležitostí.

Budeš studovat i vysokou školu zde v Česku? (univerzitu)

Ano, určitě budu studovat v Česku.

Máš nějaké informace o vašem domě na Ukrajině?

Dům zatím stále stojí. Ale nikdo neví, co bude zítra.

Máš nějaké přání?

Mám přání – vystudovat normálně gymnázium, udělat maturitu, chci, aby skončila válka a všechno by bylo normálně. Kdyby skončila válka, na Ukrajině už bych asi nechtěla bydlet. Ale určitě bych tam jezdila na dovolené.

A už jsme u konce rozhovoru, děkuji Veronice za její čas. Myslím, že je to pro všechny čtenáře nejen poutavé, ale i poučné seznámení.

VÁNOCE V NEŠIKOVĚ

POVÍDKA

V Nešikově bylo slunné zimní ráno. Pan Nehoda se probudil a vyšel z ložnice. Vyčistil si zuby. Došel do kuchyně a začal vařit si snídani. Dnes se rozhodl pro omeletu se slaninou. Pohlédl na kalendář a zhrozil se: „Propáníčka, vždyť dnes jsou Vánoce!“, a již pospíchal do předsíně. Oblékl bundu, natáhl si gumáky a hrnul se ke dveřím. Když však otevřel, dovnitř se sypal sníh. Pan Nehoda se brodil sněhem po kolena, ale uvědomil si, že nechal otevřeno. Vpadl do dveří a sebral klíče z police, drapl šál a vylétl ze dveří.

Běžel do obchodu, avšak vybavil si, že v obchodě otevírají v půl desáté. V dobu, kdy pan Nehoda svištěl Nešikovem, bylo teprve devět. A tak se pan Nehoda smutně vracel domů.

O 20 minut později se pan Nehoda klidně vrátil k obchodu. Před Potravinami u Máchala se vlnila fronta. Pan Nehoda se postavil do fronty a čekal. Dveře obchůdku se otevřely a fronta se hnala dovnitř. Pan Nehoda vešel a nakoupil brambory, kapra a jablečný džus.

Pan Nehoda se vracel domů, a koho to nepotkal! Paní doktorka Pelušková kráčela po chodníku směrem k obchodu. Paní doktorka jej uviděla a povídala „Pane Nehodo, dobrý den, vy jdete z nákupu, že?“ a pan Nehoda jí říkal „Nu, ano, ale v obchodě mají úplně vyprodáno. To víte, vánoční výprodej,“ a již zval paní doktorku Peluškovou na večeři. A paní Pelušková ráda přijala. Nakonec k panu Nehodovi vyrazili oba i s jejími kočkami připravovat štědrovečerní večeři.

Když dorazili k panu Nehodovi domů, Puntá, pes pana Nehody, začal škrábat na dveře. Pan Nehoda složil nákup v kuchyni, postavil na plotnu konvici na čaj a pelášil s Puntou na zahradu. Puntá hned značkoval na tis pana Mrzouta! A pan Mrzout to viděl! „Necháš toho, potvoro?!“, rozkřikl se na Puntú. Jenže pan Nehoda si to špatně vyložil. „Já si jdu jen pro lopatu, pane Mrzoute“, volal na souseda. Pan Mrzout frknul: „Ale já mluvil na vašeho čokla!“ „Avšak Puntá nedostává čokoládu“ odpověděl pan Nehoda, který myslel, že pan Mrzout říkal Čokola (Čokola byla tehdy čokoládová tyčinka).

Po rozhovoru s panem Mrzoutem, pan Nehoda uslyšel křik paní Peluškové. Popadl lopatu a hrabal se zpět ke vchodu. Když se tam dostal, vběhl do domu a v kuchyni uviděl paní Peluškovou s mokrým hadrem. „Pane Nehodo, asi jste připálil vodu na čaj,“ povídala. Pan Nehoda se podíval do konvice a bílé dno zčernalo. Pan Nehoda se rozesmál „Já tam vůbec nedal vodu!“ A paní Pelušková se smála také. Když se dosmáli, paní Pelušková řekla: „Už jsem rozmačkala brambory“. „A uvařila jste je?“ zeptal se pan Nehoda. „Ne, to se snad má?“ tázala se paní Pelušková. „No jistě, syrové brambory se přece nejedí“, káral ji pan Nehoda. „Nedaly by se ještě uvařit?“ ptala se paní Pelušková. „Asi ne, ale nepoužila jste všechny brambory, že?“ optal se pan Nehoda „No, vlastně ano.“ Styděla se paní Pelušková. „To je v pořádku, ale horší je, že neteče voda.“ Oznámil pan Nehoda. A tak nechal paní Peluškovou krájet zeleninu. Sám odešel do sklepa, ale na cestě dolů uklouznul na zmrzlém schodu. Jak tak dopadl na zem, uviděl brambory z letošní sklizně. Pustil vodu a pomalu kráčel po schodech nahoru i s pytlkem brambor.

POVÍDKA

„Podívejte, co mám“ volal ze dveří kuchyně. „To je mrkev?“ tázala se paní Pelušková, která bez brýlí špatně viděla. „Ne, to jsou brambory“, odpovídal trpělivě pan Nehoda.

Dále pokračovali v přípravě salátu následovně: smíchali brambory se zeleninou a majonézou. Naštěstí si pan Nehoda vzpomněl, že zapomněli na vejce. „Nemáme tam vejce“ povídal paní Peluškové. „Tak je uvařte“, odvětila paní Pelušková. A pan Nehoda uvařil vejce. Pak uložili salát do lednice a začali připravovat rybu. Už pan Nehoda krájel poslední řízek, když tu zazvonil zvonek. Pan Nehoda se seknul do malíčku a ptal se: „Kdo to asi může být?“ a kvapil otevřít.

Za dveřmi spatřil svého nejlepšího přítele, pana Kamaráda. „Kamaráde, co tu děláš?“ tázal se zcela překvapen. „Nesu ti perníčky, příteli“, odpovídal. „Tak pojď dále, Kamaráde!“ zval jej pan Nehoda. „Dobrá“ zvolal pan Kamarád a již se hrnul do dveří za panem Nehodou. „Dobrý den, pane Kamaráde“ srdečně jej zdravila paní Pelušková. Pan Nehoda se podíval z okna a uviděl na své zahradě smrček. „Kamaráde, šel bys ozdobit ten smrček na mojí zahradě, prosím?“ zeptal se ohleduplně. „Jistě. Svíčky jsou zase ve sklepě?“ tázal se pan Kamarád. „Ano“ odpovídal pan Nehoda obalující kapří řízky. Ty pak smažil na pánvi a kostru hodil kočkám paní Peluškové. Než došel pro přípitkovou limonádu, otevřel dveře ložnice, kam zavřel Puntů.

Nakonec Puntů přivázal ke stoličce u stolu, ale Puntů se hnul za kočkami přes celou kuchyň i s židličkou v patách. Pak se vrátil pan Kamarád a posadil se na stoličku. Přichystali slavnostní večeři a tu opět zazvonil zvonek u dveří. Pan Kamarád šel otevřít a za dveřmi našel pana Mrzouta a pana doktora Chroupala. Oba pozval dál a tak všichni společně oslavili šťastné Vánoce.

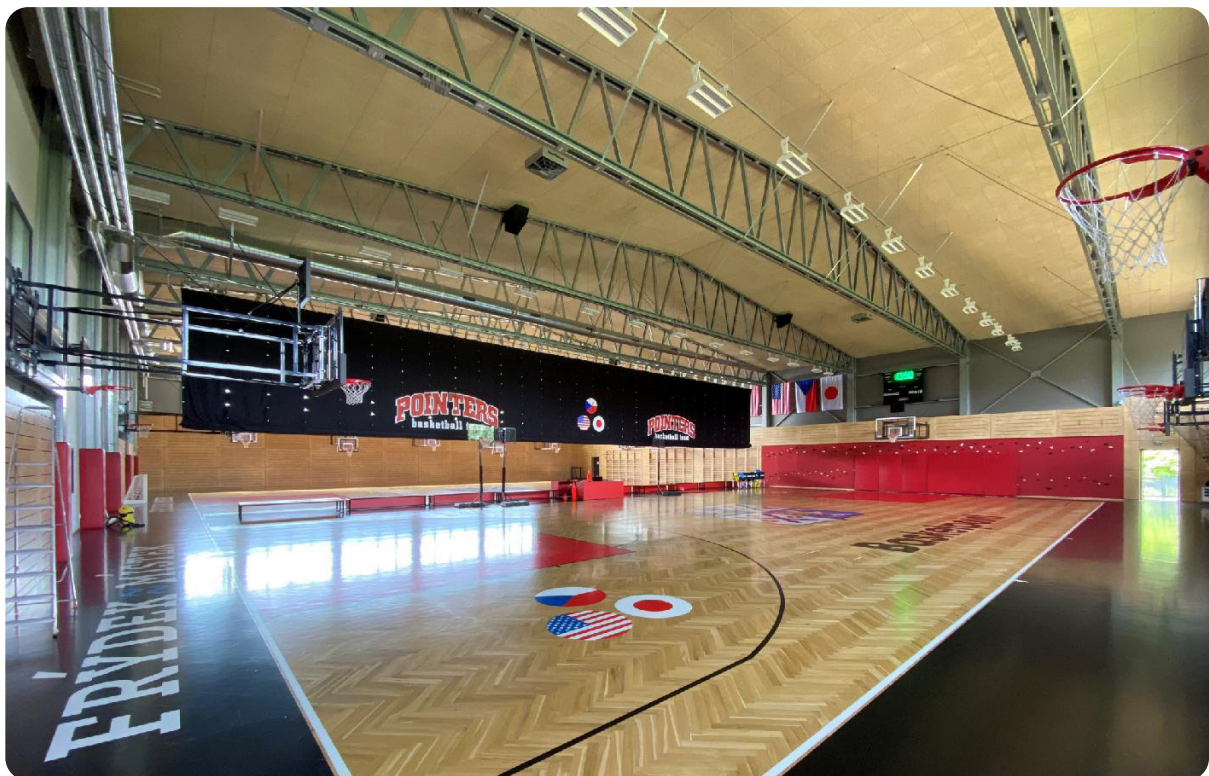
(NE) BASKETBALISTKY

NAŠÍ ŠKOLY

V úterý 31. října jsme se jako dívčí basketbalový tým naší školy zúčastnily krajského kola ve Frýdku-Místku. Basketbal aktivně hrajeme celkem tři, ale i přesto se nám podařilo umístit na třetím místě. Do Frýdku jsme jely vlakem z ostravského Hlavního nádraží a na halu jsme se dostaly autobusem.

Měly jsme velké štěstí na rozlosování skupin, jelikož jsme byly v té „lehčí“ skupině. Naším prvním soupeřem nejen ve skupině byl tým z Opavské zdravotní školy, který jsme porazily velkým rozdílem. Zápas byl lehký a jako „profesionální“ tým jsme ho měly pod kontrolou. Náš další zápas jsme hrály proti soupeři z Nového Jičína, jehož styl hry připomínal spíše rugby. My ale vyhrály i tento zápas a dostaly se do semifinále, kde jsme narazily na dobře připravený tým z Havířova. Soupeř měl ve své startovní pětce hned několik hráček hrajících nejvyšší basketbalovou ligu v kategorii U-19. Zápas jsme tedy prohrály a šly do boje o třetí místo opět proti Jičínu. Zápas o medaile už vůbec nebyl tak lehký a překvapivě celkem vyrovnaný, ale i přes úbytek našich fyzických sil, zranění a více volejbalových než basketbalových dovedností jsme do školy přivezly pohár!

BÁSEŇ NOC

Co se děje se světem po setmění?

Po tom, co slunce ulehne ke spánku a ptáci dozpívají poslední melodii, aby si další mohli nechat na příští ráno?

Proč se zdá být tolik věcí v noci kouzelnějších?

Noc je stvořena proto, abychom se ostatním otevřeli, odsunuli zábrany a ukázali svoji duši v tom nejjasnějším světle.

Ukázali, že naše osobnost může být jasnější, než ta nejjasnější hvězda na noční obloze.

Protančili celou noc s lidmi, se kterými máme společnou jednu věc - nechat všechny starosti plavat a unášet se přítomným okamžikem.

A děláme to znovu a znovu, i když víme, že po každém setmění vždy přichází úsvit.

A spolu s ním i probouzení do dalšího dne.

POLSKÉ DNY V OSTRAVĚ

Ve čtvrtek 9. 11. 2023 se vybrání žáci z 1. A a SPTA, společně s paní profesorkou Macečkovou, zúčastnili workshopu „Polština, jak ji znáte i neznáte“.

Tato akce se konala v rámci festivalu „Polské dny v Ostravě“, který před jedenácti lety vznikl na MGO.

Co to jsou „Polské dny v Ostravě“?

Polské dny mají v Ostravě tradici již od roku 2008, kdy se konal první ročník a akce se profilovala jako filmový, hudební a literární festival s cílem přiblížit ostravské veřejnosti polskou kulturu a zvýšit povědomí o vzájemných česko-polských vazbách ve městě. Nyní organizaci Polských dnů převzalo centrum Pant ve spolupráci s několika dalšími institucemi, např. Ostravskou univerzitou. A právě tam jsme letos zamířili.

V 9 hodin jsme dorazili s paní profesorkou do cíle - na katedru slavistiky FF OU, která se nachází v blízkosti našeho gymnázia. Po příchodu na místo na nás už netrpělivě čekali PhDr. Jiří Muryc, PhD. a PhDr. Simona Mizerová, PhD.. Než jsme začali s workshopem, většina z nás využila jejich místní kuchyňku na uvaření kávy nebo čaje. To nám samozřejmě dodalo hodně energie a tím pádem jsme byli připraveni začít s akcí.

Prezentace, ochutnávka, ale i praktické využití polštiny, to vše jsme mohli zažít během dvouhodinové akce.

Celý jazykový a překladatelský workshop byl zaměřený na Polsko, tedy na realie Polska a polštinu, přímo jako jazyk. Dozvěděli jsme spoustu nových informací a to např., že rozsáhlá část Varšavy byla během 2. světové války srovnána se zemí a po skončení války bylo nutné město postavit znovu a obnovit infrastrukturu, anebo, že hranice Polska byly původně jiné. Ale taky jsme měli možnost ochutnat tradiční polskou sladkost „Krówka“.

A jako poslední byla praktická část polštiny. Představili jsme si polskou abecedu, výslovnost, čtení, jazykolamy, ale také zrádná slova v překladu např. cz-obchod @ pl-sklep, cz-sklep @ pl-piwnica. To není zdaleka vše. Přednášející si pro nás také připravili zábavné pracovní listy. Společně jsme je pak plnili ve dvojicích, vyplňovali jsme např. „Co znamenají níže uvedená slova po naszymu“ nebo „Česko-polská a polsko-česká homonymie“. Aktivitu jsme si společně zkontrolovali a následně vyhodnotili. Asi všichni považujeme tuto část za nejlepší a hlavně, nejzábavnější.

POLSKÉ DNY V OSTRAVĚ

Celá tato akce trvala pouze dvě hodiny, takže jsme bohužel nestihli všechny aktivity, které si pro nás připravili. Nakonec se rozhodli, že nám dají „na doma“ písničku „Kometa“ od Jaromíra Nohavici v polštině, ve které jsme měli doplnit chybějící slova v polštině. Úplně poslední věcí, se kterou nás seznámili, je jejich webová stránka www.polski.info, kterou vytvořili s podporou EU. Je to web, kde se můžete naučit polštinu od nulové znalosti až po profesionální. Dalším doporučeným zdrojem je instagramový účet: @polsko_na_taliri. Tento účet založily dvě studentky, které představují svým fanouškům tradiční, ale i moderní polskou kuchyni. Určitě doporučuji se na tyto odkazy podívat.

Na závěr jsme poděkovali a jako malý dar jsme dostali plátěnou tašku Ostravské univerzity. Při závěrečném odchodu z budovy nás paní profesorka ještě upozornila na krásnou knihovnu a studovnu „Jacquese Rupnika“, slavného francouzského politologa a historika. Knihovna obsahuje téměř dva tisíce dokumentů (knih a časopisů) z oblastí politiky orientované na střední a východní Evropu, světové politiky, mezinárodních vztahů, vnitropolitického vývoje, historie a dalších příbuzných oborů.

Nakonec ještě přikládám poznatky od mých spolužáků: „Doktoři měli skvělou a plynulou polštinu“, „Krowky byly lahodné“, „Nejvíce se mi líbila praktická část, kde jsme si mohli vyzkoušet jazykolamy“, „Zjistil jsem hodně zajímavostí o Polsku - např. že hranice byly původně jinde“, „Konferenční sál měl krásný prostor“, „Dobré a levné občerstvení“, „Pevné plátěné tašky zdarma“.

Za všechny zúčastněné na akci bychom chtěli poděkovat paní profesorce Macečkové za umožnění zúčastnit se této akce a přednášejícím za úžasné strávené dvě hodiny.

Ačkoliv se Polsko neřadí mezi cestovatelsky nejoblíbenější státy, za ty dvě hodiny nás přesvědčili, že je to krásná země, která má krásnou přírodu, jedinečnou kulturu, famózní gastronomii a mnoho dalšího.“

Zde se nachází ukázka z jednoho praktického úkolu. Můžete si vyzkoušet Vaše znalosti v polštině. Řešení úkolu najdete pod úkolem.

Polské dny v Ostravě 2023

Těšínské nářečí

Jiří Muryc, Simona Mizerová – Filozofická fakulta Ostravské univerzity

Co znamenají níže uvedená slova „po naszymu“? Vyberte a označte správnou odpověď:

1. bajzel	a) bojácný muž	b) bajkář	c) nepořádek
2. lyń	a) lenoch	b) len	c) jen
3. próchniora	a) pruhovaná košile	b) stará žena	c) suché dřevo
4. tustela	a) tvá teta	b) oříšková nutella	c) odtud
5. zymbiorz	a) zimní kabát	b) stomatolog	c) zimní stadion

zdroj: Polské dny v Ostravě 2023 – materiály, FF OU, upraveno

EXKURZE DO BERLÍNA

Dne 11.10. v brzkých ranních hodinách stojíme na parkovišti u Futura a nadšeně očekáváme začátek naší skoro šestihodinové cesty do Německa. Po výjezdu se seznamujeme s panem průvodcem, který nás bude doprovázet po zbytek tří denního zájezdu. Již na první zastávce za hranicemi Polska s přáteli zjišťujeme, jak moc jsme podcenily průpravu. S nedostatkem teplého oblečení a bez zlatých na záchod se uchylujeme k myšlence navštívení místního podniku s rychlým občerstvením, ten je ale k našemu nevýslovnému zklamání zavřen. Zkormouceně se vracíme do autobusu s nadějí, že nás potká štěstí na další zastávce. To se bohužel nestalo. Díky bohu přijímali eura, takže jsme nebyly nuceny hledat jiné „alternativy“, či vyčkat další téměř tři hodiny do Berlína.

První zastávkou byla jedna z největších zoo v Německu Zoo Berlin. Kromě 66leté gorily jsme viděli i 15 druhů medúz, pandy velké, nebo třeba 319 druhů ptáků. Další zastávkou byla 368 metrů vysoká Fernsehturm, z které jsme mohli vidět většinu města. Následovala procházka k náměstí Alexanderplatz a dvouhodinový rozchod.

Naše skupinka zamířila do supermarketu, Edeky, pro večeri. Rozhodly jsme se pro jedno cenově výhodné balení sýru, čtyři housky a pití. Jedna z nás ale udělala osudovou chybu, nedbala varování, a chmátla po ovocné koblize holou rukou. K našemu štěstí si její „nekalosti“ všimla jedna z prodavaček a neprodleně zakročila. Ani má německy mluvící kamarádka zprvu nerozuměla, co se nám milá paní snaží sdělit, její gesta byla však dostačující. Možná kdyby se kleštičky na pečivo nenacházely na opačné straně obchodu, tak bychom jich i využily. Zbývající čas jsme seděly na lavičce pod televizní věží a pozorovaly světelnou show, promítanou na každé z významných památek. Když jsme se vracely na místo setkání, povšimly jsme si protestu skupiny lidí s maskami, kteří drželi televize s běžící smyčkou záběrů drčení kuřat. Raději jsme se „poznamenány“ vzdálily.

EXKURZE DO BERLÍNA

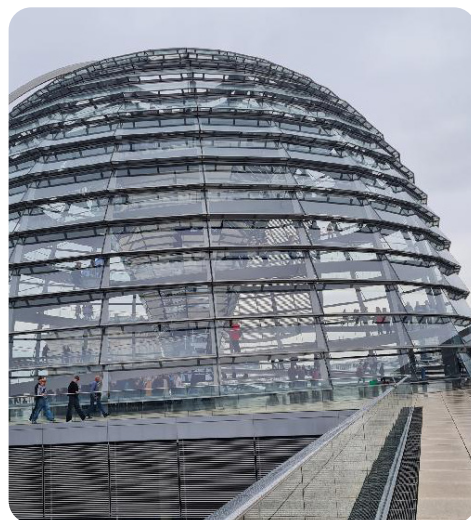

Druhý den jsme z hotelu zamířili k části Berlínské zdi, která je proslulá svými graffiti. Poté jsme se vydali na vyhlídkovou plavbu po řece Spréevě, viděli jsme např. Muzejní ostrov, na kterém se nachází 5 významných muzeí, německý parlament Bundestag nebo katedrálu. Následovala pauza na oběd, kde jsme si ve společnosti vran šedivek pochutnávaly na již tradičním berlínském kebabu. Po znovuohledání se zbytkem zájezdu jsme se přesunuli na ulici Unter den Linden vstříc již zmíněné katedrále. Navštívili jsme i muzeum Německé demokratické republiky (DDR muzeum), kde jsme si vyzkoušeli mnoho interaktivních expozic.

Cílem jedné z nich bylo obléci občana tehdejší doby tak, aby byl ukázkovým pracovníkem. V humorném duchu jsem se s přáteli snažila o pravý opak, byly jsme úspěšné, naše radost ale neměla dlouhého trvání. Celou dobu náš pokus sledoval německý pán, který se domníval, že jsme se zapojením veškerých sil získaly výsledek 2/20.

Poslední zastávkou byl z části renovovaný kostel císaře Viléma. Opět následoval rozchod, tentokrát jen hodinový. Zpočátku šlo všechno hladce, prohlédly jsme si památník teroristického útoku roku 2016, prošly jsme si částí města a posledních dvacet minut jsme vyhradily hledání záchodu. Situaci jsme však opět podcenily. Obešly jsme asi čtyři obchody s občerstvením, vždy se stejným výsledkem- WC mimo provoz. Pošetile jsme se vydaly do známého fastfoodového řetězce s vírou, že nebudeme muset zaplatit mou levou ledvinou. Naše víra upadá zjištěním, že ani miliardová společnost nemá záchody zadarmo. Tato skutečnost nás samozřejmě nepřekvapila, jednalo se ovšem o nemilou realitu.

Poslední den započal návštěvou zahrad zámku Sanssouci, který se nachází v nedaleké Postupimi. Vrcholem dne ovšem byla budova parlamentu. Jeden po druhém jsme procházeli bezpečnostní kontrolou, a poté se rozdělili na dvě zhruba stejné skupiny. Po úspěšném proniknutí do útrob budovy jsme kromě výhledu a působivé, napůl zmodernizované stavby mohli přihlížet i zasedání spolkového sněmu. Další zastávkou byla Braniborská brána, stále ještě pokryta oranžovou barvou aktivistů, a Památník holokaustu s 2 700 betonovými kvádry. Spolu s náměstím Potsdamerplatz následoval poslední dvouhodinový rozchod.

EXKURZE DO BERLÍNA

První půlhodinu jsme hledaly vhodnou kavárnu pomocí Google maps, zoufalost nás dohnala k vyhledání přístřeší v nákupním centru, kde jsme usedly do vytoužené kavárny ve venkovním areálu. Jednalo se o předem promyšlenou akci z naší strany, poněvadž ani ne pět minut po objednání jsme zaslechly hlášení o okamžité evakuaci všech návštěvníků. Informace nám měl poskytnout personál, ale servírka vypadala víc zaujata tím, co jsem měla na svačinu, než hlášením. Usoudily jsme tudíž, že netřeba strachovat se a pokračovaly jsme v konverzaci. Jekot sirén trval bez přestání asi dvacet minut a přijela i sanitka. Jednalo se o únik plynu a vyklizena byla pouze vnitřní zóna, což jsme zjistily až v autobuse.

Takové bylo zakončení našeho výletu. Přesto vše šlo o jeden z nejlepších zážitků mého života a Berlín jistě navěky zůstane v mém srdci.

ŠKOLNÍ JÍDELNA

Rozhovor

Všechny roky studia na Matičním byly moc fajn, jsou plné nezapomenutelných vzpomínek, zážitků a skvělých (pro někoho možná i méně skvělých, kdo ví :) lidí. Celou dobu nás provázelo několik neměnných stálic, ať už to byli někteří profesoři, kteří si nás už od mala vychovávali k obrazu svému, nesmrtelné rybičky v prvním patře, neustále nefunkční počítače a promítačky nebo třeba ...školní jídelna. Ano, právě té bych chtěla věnovat tento článek. To ona, často dostatečně nedoceňovaná, ve mně po celých osm let studia vyvolávala nekonečné otázky, na které nebylo možno nikde mimo ni nalézt odpovědi. A tak vznikla před pár lety myšlenka sepsat tento článek a zjistit všechno, co mě kdy o ní zajímalo. A jelikož ho nikdo zatím eMku ani studentům nedopřál a mně pomalu prší poslední měsíce na škole, odhodlala jsem se zajít tam a popovídat si s paní vedoucí Renátou Vychodilovou. Byl to nakonec úžasný zážitek a takové splnění mého tajného snu, který jsem ještě na gymplu chtěla stihnout.

Jen, co jsem ráno paní Vychodilovou oslovila s prosbou, zda by se mnou nechtěla udělat rozhovor do našeho školního časopisu, velmi vřele a s úsměvem mě pustila k nim do kanceláře, dokonce posadila na židli paní vrchní kuchařky, věnovala mi papír (uznávám, přišla jsem poněkud nepřipravená) a ochotně obětovala našemu povídání ne malou část svého času.

Jsou v něčem lepší nové prostory jídelny MGO?

Určitě je to lepší pro vás studenty, protože je krásná a nová a hlavně je v ní více místa, na rozdíl od té staré, kde ho moc nebylo. Ta byla malinká. Naše nová výdejna je akorát trochu malá, ale už jsme se s tím popasovaly a zvykly si.

V ní vy nevaříte, že?

Ne, vaří se v kuchyni základní školy Matiční a do vaší jídelny jídlo jen převezeme.

Proč nosíte bílé oblečení, na kterém je dříve vidět špína? Je to právě kvůli tomu?

Je to kvůli hygieně, ano. Není to nutné, v jiných jídelnách bývají i jiné barvy, ale pro mě je ta bílá znakem čistoty a prostě patří ke kuchařkám.

ROZHOVOR

Co Vás na Vaší práci baví nejvíce a co Vás naopak třeba štve?

Baví mě hlavně práce s lidmi a organizace spojená s provozem. A vždy mě velice potěší pozitivní zpětné reakce. A co mě štve...? No asi ta byrokracie. Je strašně moc až zbytečného papírování. Zruší se jeden papír a nahradí ho další tři, to je to, co mě asi štve. Nebo třeba terminál, ten se snažím řešit hned, jak se dozvím, že nefunguje, ale máme na něj firmu z jiného města, takže to vždycky trochu trvá. A vy si pak přes něj nemůžete objednávat.

Máte v průběhu přípravy prostor pro kreativitu?

Na kreativitu? Můžeme si vymýšlet, jaké recepty použijeme a jaká jídla budeme vařit. To není nikde dané, můžeme je i vymýšlet. Tím, že vyvážíme jídla i na výdejnu nižšího stupně naší školy na ul. 30. dubna, tak se snažíme uvařit i jídlo, které se dá uchovat na delší dobu, než se vydá. Jsme omezení finančním limitem a spotřebním košem.

Koho napadá, jaká jídla se budou připravovat? Třeba kombinace jako segedínský salát nebo čočkový salát s jablkem, o kterých spousta žáků do té doby ani neslyšela.

Tak inspiraci hledáme i v našich kuchařkách nebo na internetu a pak je různě upravujeme podle našich představ. Ale třeba ten segedínský salát je běžný.

Kdo vymýšlí jídelníčky?

Jídelníčky vymýšlíme s paní hlavní kuchařkou. Někdy je obtížné dodržet spotřební koš. Ten udává to, kolik čeho vám jako strážníkům musím nabídnout za jeden měsíc; tuk, cukr, ryby, mléko, luštěniny a tak. Taky musíme přihlížet k nutričnímu doporučení, takže sladké například nemůže být každý týden. Takže to jsou důvody, proč bývají pravidelně luštěniny nebo rybí filé.

A kdo určuje, kdy budou dvě varianty jídel a kdy jen jedna?

To se určí při tvorbě jídelníčku, jedno jídlo dáváme, když je ryba nebo právě luštěniny. To jsou jídla, které byste měli sníst. Dvě jídla dáváme, pokud nám to dovolí technické zázemí kuchyně a zvládneme uvařit dvě varianty jídel. Většinou to jsou saláty nebo méně náročné jídla na přípravu, takže je zvládneme uvařit zároveň s hlavním jídlem.

A jídlo pro bezlepkové alergie vaříte taky tady?

Ne, to ne, to nám dovází firma. To už bychom tady nezvládly. Třeba i dezerty bych vám moc ráda udělala, ale není nás dost, ještě navíc pokud některé paní kuchařky mají nemocenskou nebo paragraf na nemocné děti. Nezřídka se stane, že jdu děvčatům pomoci do kuchyně. Kdysi jsme pekly muffiny nebo moučník, ale nemáme na to prostor, bohužel.

ROZHOVOR

Takže je lepší si jídlo nevzít, pokud vím, že ho nesním, nebo to vyjde nastejno, jako když ho nedojím?

Je to jedno. Jídlo musí být uvařené pro všechny strávníky, kteří mají jídlo objednané. Obědy, které strávník nedojí, nebo si pro něj nepřijde, se vyhazují.

No a pomalu jdeme do finále! Proč vychází rybí filé pravidelně na úterý?

Fakt? To tak vychází? Tak to vůbec netuším, že to takhle je!

Takže to je náhodně? A my jsme přemýšleli celou dobu nad tím, proč je rybí filé pravidelně ob týden v úterý a luštěniny ve čtvrtek!

Ne tak to vůbec...to jsem doteď netušila! No fakt, i na příští týden to tak vychází, tak to je dobré! Ten jídelníček vymýšlíme tak, jak to zrovna vyjde, protože nechci, abyste měli dva dny po sobě brambory, a ty vám musíme dávat často, takže...to tak prostě vyjde no.

Z čeho připravujete bramborovou kaši?

Normálně z brambor, není z prášku, to nikdy. Děláme ji z brambor vždycky, tak z 250 kil. Akorát se může stát, že brambory nejsou úplně kvalitní, ale to já nepoznám. Z venku jsou normálně pěkné, ale nemusí být úplně dobré. Ale to neovlivníme.

Co se děje se zbytky?

Zbytky si odváží OZO, jestli si všimnete někdy takových popelnic při odevzdávání nádobí po obědě, tak tam se zbytky z obědů vyhazují a OZO si je odváží, jako bioodpad do bio stanice, kde z toho vyrábějí energii. Zvířatům už se dávat nesmějí.

Nakonec bych chtěla poděkovat samotným kuchařkám, bez nichž by školní jídelna nebyla. Tato práce je náročná a není dostatečně ohodnocená. Za to jim patří velké dík. A pevně věřím, že i vy strávníci budete na naší školní jídelnu vzpomínat jen v dobrém.

BÁSEŇ RODINA

Chybí mi. Chybí mi to,
co jsme nikdy neměli,
to, co jsme nikdy nebyli
a nikdy ani nebudeme.

Chybí mi rodina a chybí mi láska,
chybí mi podpora, když nevím kudy kam,
když jsem ztracená jak ve světě, tak v sobě
s vědomím, že je to jen kvůli tobě.

S vědomím, co vše si na nás napáchal.

Co už se nedá vzít zpátky,
když mám na prstech slzy,
slzy své matky. Vzlyká mi v náručí skoro až nemůže dýchat,
když svěřím se jí s tím,
co jsem tam musela slýchat.

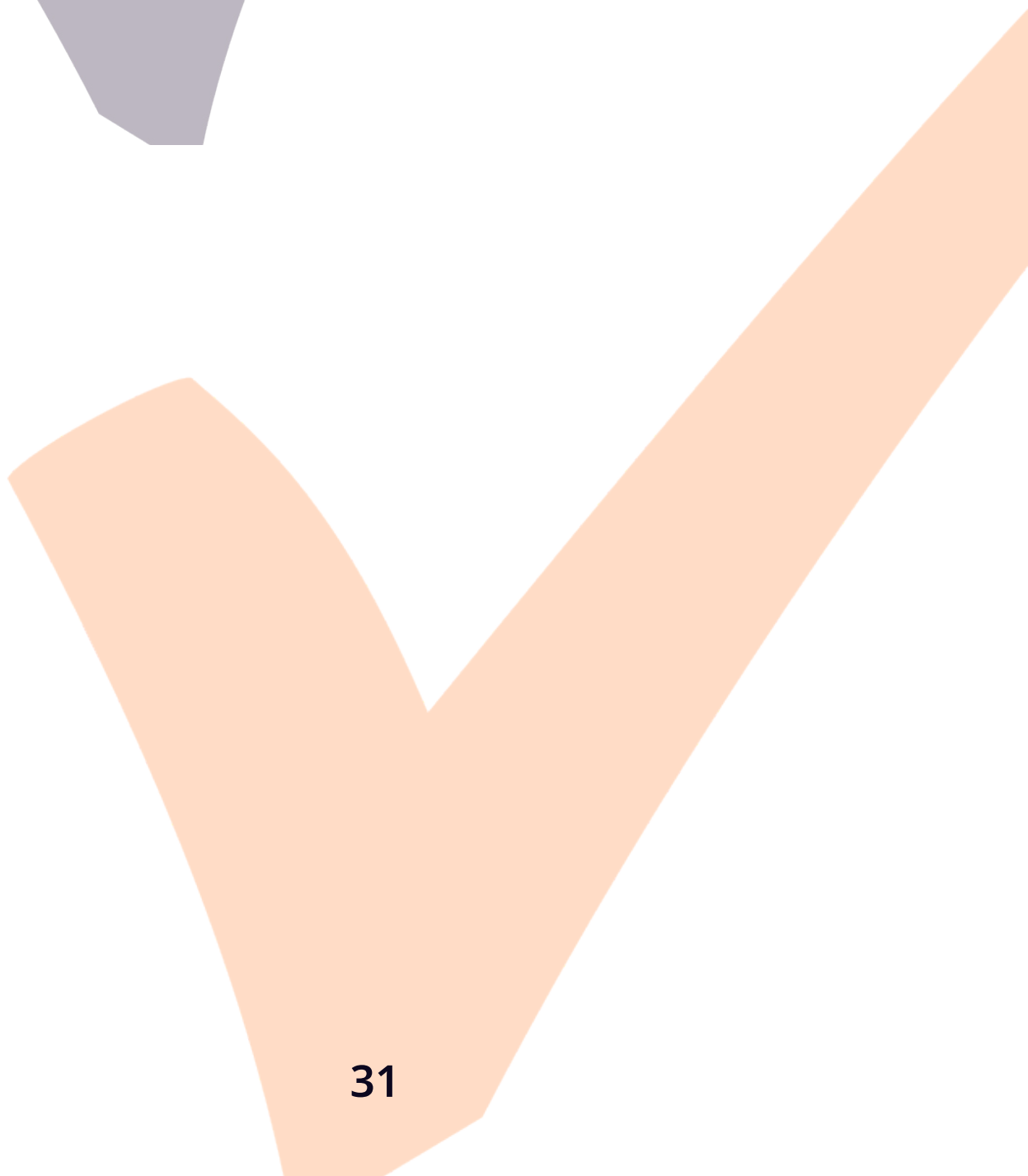
To ty jsi zničil naše rodinné pouto
už nejsme rodina, už nejsme nic,
jsme pouzí známí,
co vidí se na svátky.

Neobejmeme se,
neřekneme si, že se máme rádi,
když vidíme se
děláme, že se známe,
i když jediné, co o sobě víme je to,
že se rádi nemáme.

To, co ovšem společné máme
je minulost, o které si nalháváme,
že na ni vzpomínky nemáme.
Že nevíme, co se nám dělo
a táhne se s námi,
všichni ti lidé co obrátili se k nám zády.

Co mohli,
ale nepomohli.
Co po všech těch letech jsou
schopni podívat se nám do očí,
bez studu a bez viny,
když to, co měli nikdy neudělali.

Když někteří nás dokonce nenávidí,
nenávidí za to, že jsme pouhé oběti byli.

EMKO

Šéfredaktorka:

Ema Dančíková, KVIA

Odborný dohled:

Mgr. Rostislav Gromnica, Ph.D.

Žurnalisté:

Ema Dančíková, KVIA

Adéla Hladíková, KVIA

Anna Hrubá, KVIB

Jan Havlásek, 1.A

Adéla Děrgelová, OKTA

Emma Justýna Mušálková, SB

Karolína Čapková, KVIA

Marie Sládková, 4.A

Anna Walderová, SB

Mgr. Věra Kerlínová, Ph.D.

Valérie Lokajová, SB

Anonymní tvůrci

Grafici:

Karolína Brožinová, 3.A

Alžběta Karbanová, 1.A

Oliver Turecký, SB

Marek Kladiva, KVIA

